

Nr. 1

25. Årgang

Januar 2010

Heltemodigt angreb på Sangstrup Klint

I dette blad

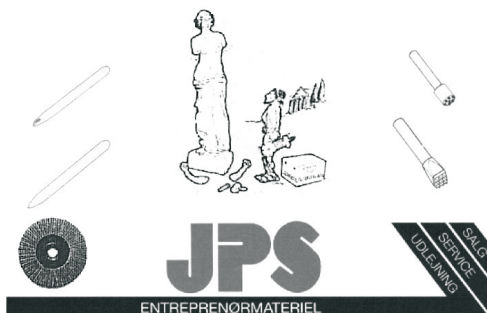
Vinterens og forårets program	s. 4
Generalforsamling	s. 9
Ny hjemmeside	s. 11
Referater	s. 16

Indhold

	<i>Side</i>
Formanden har ordet	3
Præparationsdag	4
Strandstengupperne	4
Fossiltur til Mogenstrup	5
Tur til Næsby Dale	6
Tur til Bornholm	7
Generalforsamling	9
Stenhugning	10
VS-kalender 2010	10
Vendsyssel Stenklubs ny hjemmeside	11
Folkeuniversitetet	13
Referat af tur til Djursland	16
Referat af «Sten på Bordet»	18
Fotoworkshop	19
Kallberget-porfyr	20
Hajtænder.	21
Udstilling på biblioteket i Halst	22
Bestyrelsen	23
Billedsiden	24

STENHUGGERVÆRKTØJ

Vandværksvej 25 - 9800 Hjørring - tlf. 98928366 - 98928382

Formanden har ordet

Så er der allerede gået endnu et år, og det er tid at se både tilbage på det forgangne år og lidt fremad på det, som kommer.

Når vi ser tilbage på 2009, er det jo nok den dejlige Norgestur, der dukker op i erindringen - en tur som var rigtig godt tilrettelagt og gennemført i kraft af Henrik og Hannes store forarbejde.

Det var jo også året, hvor foreningen for første gang fik egne lokaler, som vi dog deler med to andre foreninger. Det bliver spændende at se, hvordan vi formår at bruge dem, og hvad det kan føre med sig i fremtiden.

Vi oplevede også, at den hjemmeside, vi har haft i en del år, pludselig forsvandt, idet TDC, som vi havde den liggende hos, valgte at stoppe denne aktivitet. Men måske var det ikke skidt endda, da vi nu allerede har en ny og væsentlig forbedret udgave i luften. Det

er Sven, som har lagt et meget stort arbejde i dette og skabt en hjemmeside, der er meget omfattende og ikke mindst meget brugbar for vore medlemmer og andre. Der ligger masser af geologiske tekster, billeder og dokumenter, og så er der jo hele afsnittet med ledeblokke, hvor Henrik har stået for de fleste af beskrivelserne, og Sven har lavet de fantastiske stenbilleder. Det har endda ført med sig, at nogle af billederne er solgt til professionel brug.

Hvis vi skal se lidt på, hvad det kommende år byder på, så må jeg jo først og fremmest nævne forårets store tur. Vi har valgt at arrangere en tur til Bornholm denne gang. Det er et af de steder i Danmark, vi endnu ikke har besøgt i klubregi. Det glæder jeg mig rigtig meget til. Vi har valgt at bruge lidt flere dage på det, end vi plejer, da det på grund af afstanden jo ikke er et sted man kommer så ofte. Vi vil samtidig forsøge at gøre det lidt fleksibelt, da det kan være svært for nogen at have feriedage nok til rådighed. Læs meget mere om turen andetsteds i bladet.

Så er det jo også snart ved at være tid til generalforsamling. Jeg vil her opfordre alle til at møde op og herved få indflydelse i foreningen.

Til sidst vil jeg ønske jer alle og jeres familier et rigtig godt nytår, og jeg håber at se rigtig mange af jer på ture og til møder i det kommende år.

Tommy

Kommende aktiviteter

Præparationsdag

Da der stadig er god tilslutning til vores årlige præparationsworkshop, fortsætter vi selvfølgelig med dette arrangement. Denne gang bliver det i vore nye klublokaler på Mølholmsvej i Aalborg. Og nu hvor vi har egne lokaler, har vi planer om, hvis der stadig er god tilslutning, at afholde præparationsworkshop en gang eller to mere i løbet af vinteren.

Medbring egne fossiler til at arbejde med samt det værktøj, I normalt bruger. Her nævnes nogle nyttige ting: Små pensler, gamle tandbørster, kniv, hobbykniv, tandlægeinstrumenter, små file, el- eller trykluftdrevet gravørpen, lup, luplampe, stereomikroskop, små eldrevne slibemaskiner som f.eks. Proxon.

Tid: Lørdag den 23. januar kl. 10 – 16

Sted: Mølholmsvej 32, 9000 Aalborg

Ikke over 7 cm,
hvis du skal til
bageren på
vejen

Strandstensgrupperne

I forbindelse med at foreningen har fået klublokaler vil der ske visse ændringer i strandstensgruppernes arbejdsform.

Vi vil prøve at holde møde 2. mandag i hver måned i vinterperioden i klublokalerne på Mølholmsvej. Disse møder vil være åbne for såvel medlemmer af strandstensgruppe 1 og 2 som andre interesserede medlemmer af Vendsyssel Stenklub.

Det er tanken at disse møder skal bestå dels af en afdeling hvor der fremlægges et enkelt emne af et af medlemmerne (foreløbig har vi delt møderne mellem os, men andre er meget velkomne). Vi tilstræber, at emnerne er mere tværgående end den rent geografiske tilgang, vi hidtil har benyttet. Anden afdeling tænkes mere uformel, hvor man kan medbringe nye fund, sten, man er i tvivl om etc. Det vil være fint, hvis de har relation til aftenens emne, men det er ikke nødvendigt. De første møder er:

"Utraditionelle ledeblokke på danske strande" - mandag den 11. januar kl. 19.00

"Stribede sten" - mandag d. 8. februar kl. 19.00

"Smålandsporfyre i det nordjyske" - mandag d. 8. marts kl. 19.00

"Pyroklastiske aflejringer!?!?" - mandag d. 12. april kl. 19.00

Se mere på hjemmesiden.

Strandstensgrupperne fortsætter i øvrigt den hidtidige mødefacon i det omfang, de finder behov herfor. Vi håber, at flere klubmedlemmer vil fatte interesse for strandsten ved dette tiltag - samt at fossilfolket vil tage initiativ til noget tilsvarende.

Henrik og Sven

Fossiltur til Mogenstrup

Det er snart ved at være længe siden vi har været på tur til Salling. Det råder vi nu bod på og tager til Mogenstrup lidt syd for Sundsøre. Hvis vi får tid og lyst er der mulighed for, senere på dagen, også at besøge Lyby strand lige nord for Skive, eller måske Harre vig.

Lokaliteterne består hovedsagligt af oligocænt glimmerler, hvori der kan findes fossiler som de her afbildede. Det er jo især krabbebollerne, der er interessante, og på denne årstid kan der være gode muligheder, især hvis vinteren har budt på lidt stormvejr.

Husk: varmt tøj og gummistøvler, en god hammer og mejsel og så selvfølgelig godt humør, mad og drikke.

Tid: Lørdag den 27. februar kl. 10.00
 Sted: Vi mødes på havnen i Sundsøre (Sallingsiden)
 Turleder: Tommy

Vær opmærksom på denne nye bog om Lyby Strand:

Abb. 1: Der Strand von Lyby im Sommer

Tur til Næsby Dale.

Vi har været der før, men kan ikke komme der for tit. For der er masser af spændende sten både ledeblokke og fossilførende løsblokke.

Blokke fra Oslofeltet og Dalarn er i overtal, men såvel Alandsblokke, Smålandsblokke som Østersøblokke kan findes. Blandt de fossilførende blokke har vi tidligere fundet kambro-silurblokke fra Osloområdet, men hovedvægten ligger her på kalksten fra Senon og Danien og cementsten fra Eocæn. Af lidt sjældnere fund kan nævnes store konkretioner af pyrit og det mere holdbare markasit, samt en meget speciel bjergart med kullag, som ingen geolog endnu har kunnet bestemme.

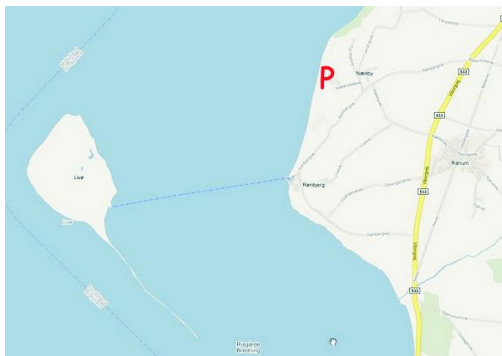
Mød op til en lun forårsdag i selskab med spændende sten samt entusiastiske lidelsesfæller.

Husk mad og drikke, hammer og mejsel, regntøj og gummistøvler.

Tid: Lørdag d. 17. april
kl. 9.30

Sted: Parkeringspladsen
ovenfor Næsby Dale

Turleder: Henrik

Deltagelse i Vendsyssel Stenklubs arrangementer sker på eget ansvar

Tilbehør til slibning

Vi har slibemaskiner, tromler, vibratorer og stensave.

Vi har slibepulver, rå sten, sten i skiver og rå rav.

Vi har indfatninger - både forsøvede og sterlingsølv.

Vi har arbejdende værksted og ravmuseum med fossiler.

Vi sender gerne katalog over maskiner og tilbehør.

Ravsliberen

Frants Kristensen

Algade 12a

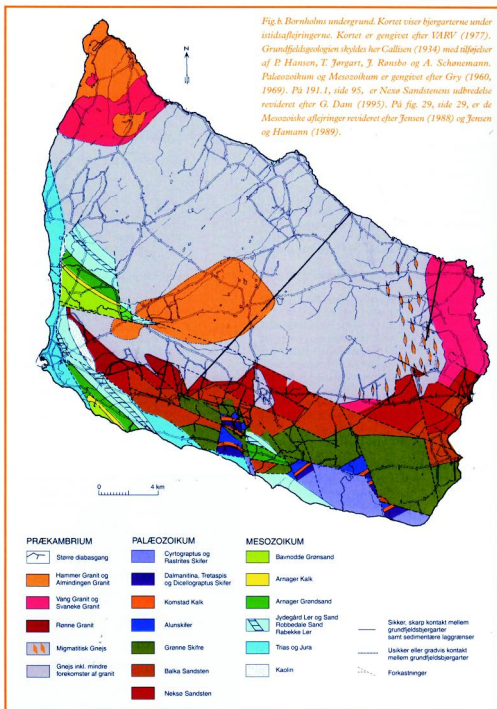
9300 Sæby - tlf. 98 44 55 27

Kom med til Solskinsøen i Kr. Himmelfartsferien

Det er så oplagt, at det måtte komme før eller siden: Vi skal da til Bornholm med Stenklubben!

Bornholm har med sine 1,7 milliarder års geologi herligt meget at byde på:

- Mange forskellige granitter, gnejser og migmatitter
- Masser af forkastninger med dertilhørende diabasgange, pegmatitter, aplitter og flotte mineraldannelser
- Forkastningerne har også givet plads til mange sedimentære forekomster – helt fra Kambrium og til Øvre Kridt (Santonien) – Vi ser ikke magen til i resten af Danmark, og dét er guf for fossilsamlerne!
- Desuden har istiderne sat deres tydelige spor, både i form af afrundede klipper med skurestriber, spændende landskabsformer og efterladte ledeblokke, som nok er værd at kigge på for en nordjyde.

Fra «Bornholm - Geologisk set»

Alle herlighederne ligger pakket godt sammen med overkommelige afstande, således at meget kan nås inden for de enkelte dagsture. Vi skal besøge lokaliteter på kysten og inde i landet, i granitbrud, og selvfølgelig skal der også være plads til kulturen. Der udsendes detaljeret program senere, men her nævnes i flæng nogle af 'de uundgåelige': Hasle, Bagå, Bavnodde, Arnager, Læså/Øleå, Risebæk, Skelbro, Sose Bugt, Broens Odde, Nexø, Hammeren, Vang, Paradisbakkerne og Hammershus, Naturcentret, Døndalen, en rundkirke, et af de charmerende bymiljøer m.m.m.

Vi har besluttet at udvide antallet af dage, således at vi får god tid til de mange ting, der bør ses. Hvis nogle medlemmer gerne vil deltage, men ikke har så meget tid til rådighed, er man velkommen til at støde til gruppen, men må så selv arrangere rejsen (vi sørger for indkvarteringen).

Vi finder sammen i personbiler og kører individuelt til Ystad.

Mandag den 10. maj: Afgang Ystad kl. 18.45 – ankomst Rønne kl. 21.25

Søndag den 16. maj: Afgang Rønne kl. 10.00 – ankomst Ystad kl. 12.15

Indkvartering i Hasle Hytteby lidt nord for Rønne i 4-mands-hytter.

Prisen for færgebillet Ystad-Rønne T/R og indkvartering kan ikke oplyses med nøjagtighed. Den er variabel, alt efter om de eftertragede rabatbilletter kan fås, og efter, om man ønsker at bo i 2- eller 4-mands-hytte. Her er et par retningsgivende priseksempler (for alle dagene):

4 sammen i bil og 4 sammen i hytte: 800-1.000 kr. pr. person

2 sammen i bil og 2 sammen i hytte: 1.600-2.000 kr. pr. person

OBS! Benzin og broafgifter afregnes pr. bil. Mad står man selv for.

Tilmelding pr. e-mail eller brev til Tommy senest den 10. februar. Oplys venligst: Navn(e), telefon, e-mail-adresse, om du/I kører i egen bil, om I har plads til andre, om du/I ønsker 2-, 3- eller 4-mands-hytte, samt om klubbens rejseplan følges, eller hvilke dage der deltages.

Når vi har overblik over deltagerne og oplysningerne, kan vi udregne nøjagtige priser, modtage jeres bindende tilmelding og indbetaling – og foretage de endelige reservationer.

Vi i arbejdsgruppen (Tommy, Henrik, Tage og Susanne) ser frem til en dejlig og spændende tur i jeres gode selskab.

Susanne

OBS:

På www.vendsysselstenklub.dk kan du under medlemssider få adgang til mange relevante artikler om Bornholms geologi.

Du kan få password ved henvendelse til webmasteren på sm@dadlnet.dk

Forvarsler, -sæt allerede nu kryds i kalenderen:

19. juni: Grillaften, opfølgning på Bornholmsturen. Klublokalerne, Mølholmsvej.

21. august: Vi tager Jellingestenene i øjesyn og drager videre til Trelde Næs.

Nærmere om disse arrangementer i majnummeret af Stendyngen

Generalforsamling

Vendsyssel Stenklub indkalder til ordinær generalforsamling

Tid: Lørdag den 20. marts 2010 kl. 10.00

Sted: Klubhuset, Mølholmsvej 32

Foreningen er vært ved kaffe og rundstykker.

Dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Fremlæggelse af formandens beretning
3. Fremlæggelse af foreningens årsregnskab
4. Forslag fremlagt af bestyrelsen
5. Indkomne forslag fra medlemmerne. Forslag, der ønskes behandlet, skal være formanden i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen.
6. Fastsættelse af kontingent for 2011
7. Valg af bestyrelsesmedlemmer. På valg er Sven, Susanne, Poul Erik og Tommy. Alle er villige til genvalg.
8. Valg af to bestyrelsessuppleanter
9. Valg af revisor og revisorsuppleant
10. Eventuelt

Efter generalforsamlingen tager vi en tur på stranden ved Nørholm, her er der mulighed for at finde lidt af hvert. Nok mest fossiler, som de såkaldte Nørholmsperler (kalksvampe), fine søpindsvin og kiselsvampe. Så husk passende påklædning til udebrug på denne årstid.

Vi håber, at medlemmerne møder talstærkt op og deltager i årets generalforsamling.

Stenhugning

Vi vil også i 2010 afholde workshops med stenhugning. Der har vist sig en ret stor interesse for denne aktivitet og det vil vi gerne bidrage til at holde ved lige.

Som sædvanligt mødes vi lørdag morgen kl. 09.00 hos Joan og Poul Erik på Ugiltvej 758. Her kan vi nemlig uden at genere nogen nabo få lov at larme lige så meget, vi lyster. Vi starter med morgenkaffe og rundstykker. Torben kommer også som sædvanligt og instruerer.

Vi holder kaffen varm efter behov men medbring madpakke. Der er mulighed for at købe øl og vand. Du arbejder så længe, du har lyst. Søndag morgen går vi igen i gang kl. 09.00 og starter med morgenkaffe og rundstykker.

Medbring værktøj, sikkerhedsbriller, støvmaske og arbejdstøj. Har du ikke erfaring med stenhugning er du alligevel meget velkommen. Foreningen har lidt værktøj til udlån for nye deltagere, du får hermed en mulighed for at prøve om stenhugning er noget for dig, inden du begynder at investere i eget værktøj. Vi har lavet en smule om på betalingsbetingelserne. Medlemmer af foreningen betaler kr. 200,- og ikke medlemmer betaler kr. 250,-. Beløbet dækker betaling til instruktør, strøm, kaffe, rundstykker og slid på udlånt værktøj.

Tilmelding: Senest tirsdag d. 1. juni

Tid: Lørdag – søndag d. 12. – 13. juni 2010

Sted: Ugiltvej 758, Lørslev

Poul Erik

Overordnet set kan alle søpindsvin indføres i regnskaber og irregulære søpindsvin. Billedet viser den store form- og farvevariation indenfor de 2 underkasser af søpindsvin.

**Vendsyssel Stenklubs
årskalender 2010
Danske søpindsvin**

**VS-kalenderen 2010 er
udkommet, -denne gang
til tiden.**

**Gå ikke glip af Tommys
fine fotos af danske
søpindsvin samt Tages
kommentarer.**

**Køb den hos Poul Erik
eller andre
bestyrelsesmedlemmer
for 50 kr.**

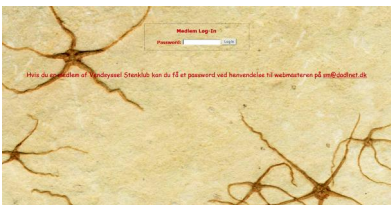
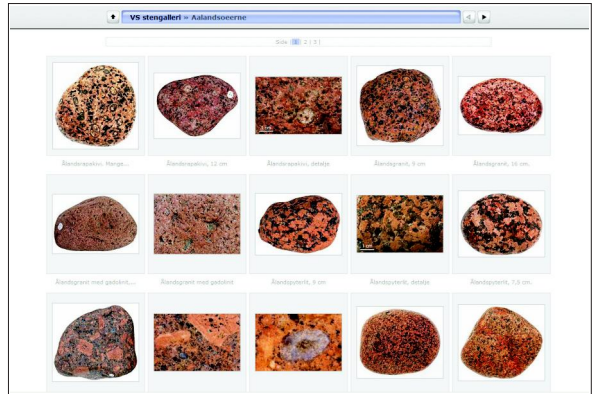
Vi har i lang tid været stolte af vores billedside på picasaweb, som har været meget besøgt og sågar henvist til i tyske bøger om strandsten.

Med vores nye hjemmeside har vi fået mulighed for at flytte billederne hertil i et design, vi selv er mere herre over og med mulighed for flere kommentarer. Det er et større arbejde, som vi arbejder på.

Siden på picasaweb opdateres ikke længere og bliver med tiden nedlagt.

Også billederne fra VS-arrangementer er flyttet til hjemmesiden.

Hvis du tager billeder, som du synes skal med, kan du maile dem til mig.

På medlemssiderne er der bl. a. vedtægter, referater fra bestyrelsesmøder, alle numre af «Stendyngen», flere dokumenter end på de offentlige sider og formentlig med tiden en medlemsfortegnelse.

Ud over offentlige sider, som alle har adgang til, er der medlemssider, som kræver password.

Som medlem af VS kan du få dette password ved at maile til mig.

Selskabet for Strandsten
Selskab af
Personer
Dansk Akademi

Tilbage til offentlige sider

Referat af bestyrelsesmøde 23. november 2009 på Høfholmvej

Deltagere: Bestyrelsesmedlemmerne er: Ole Jensen, Torben Jensen, Søren Hansen, Torbjørn Eriksson, Steen Andersen, Erik Andersen og Tage Møller. Der var observerende medlemmer: Ole Jensen, Torben Jensen, Søren Hansen, Torbjørn Eriksson, Steen Andersen, Erik Andersen og Tage Møller.

1) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

2) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

3) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

4) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

5) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

6) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

7) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

8) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

9) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

10) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

11) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

12) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

13) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

14) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

15) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

16) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

17) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

18) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

19) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

20) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

21) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

22) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

23) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

24) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

25) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

26) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

27) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

28) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

29) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

30) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

31) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

32) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

33) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

34) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

35) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

36) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

37) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

38) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

39) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

40) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

41) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

42) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

43) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

44) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

45) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

46) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

47) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

48) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

49) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

50) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

51) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

52) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

53) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

54) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

55) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

56) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

57) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

58) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

59) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

60) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

61) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

62) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

63) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

64) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

65) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

66) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

67) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

68) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

69) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

70) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

71) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

72) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

73) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

74) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

75) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

76) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

77) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

78) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

79) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

80) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

81) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

82) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

83) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

84) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

85) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

86) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

87) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

88) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

89) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

90) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

91) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

92) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

93) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

94) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

95) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

96) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

97) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

98) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

99) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

100) Godkendelse af referat fra bestyrelsesmødet den 13. september 2009

Jeg håber I tager godt imod den nye hjemmeside. Alle forslag til ændringer vil blive modtaget i positiv ånd og om muligt effektueret.

Folkeuniversitetet

Bjergartsdannende mineraler II

I samarbejde med Vendsyssel Stenklub.

Ved lektor Hans Dieter Zimmermann, Aarhus Universitet.

De bjergartsdannende mineraler udgør over 98 % af den totale bjergartsmasse i skorpe og kappe, men repræsenterer mindre end én procent af alle kendte mineraler (4200). Ved bjergartsbestemmelsen kommer man altså ret langt med kun få mineraler. Disse vil vi fokusere på.

Bjergartsdannende Mineraler II omfatter tre dele:

- Grundig genopfriskning af stoffet fra sidste års introduktionskursus.
- Uddybende beskæftigelse med de vigtigste bjergartsdannende mineraler
- Mikroskopisk undersøgelse af udvalgte mineraler og bjergarter.

I del A iagttager og beskriver vi minarelegenskaber som krystalform, glans, hårdhed, spaltelighed, farve etc. Det næste skridt er den systematiske karakterisering af enkelte mineraler og deres identificering vha. bestemmelsesnøgler.

I del B koncentrerer vi os om bjergarternes hovedmineraler, deres forekomstmåde og typiske selskaber. Her ser vi især på mineralerne kvarts, alkalifeldspat, plagioklas, glimmer, olivin, pyroksen, amfibol, granat og calcit. I første omgang studerer vi disse mineraler hver for sig. Dernæst prøver vi, at identificere dem i bjergarthåndstykker, f.eks. i flækkede strandsten.

I del C bruger vi polarisationsmikroskoper for at undersøge mineraler og bjergarter i tyndslib.

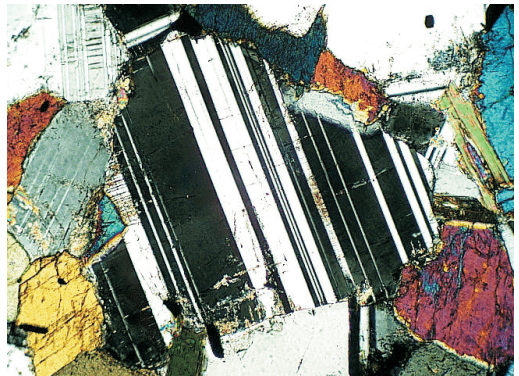
I forbindelse med alle emner gennemføres praktiske øvelser. Deltagerne bedes at medbringe lup (10x).

Nye deltagere, der ikke har fulgt «Bjergartsdannende mineraler I», er velkomne.

Tid: Lørdag d. 6. marts kl. 12-18
Søndag d. 7. marts kl. 10-16

Sted: Strandvejen 12-14,
Plan 2, lokale 309

Pris: 595 kr.

Tyndslib af plagioklas

Cerithiumkalken på Stevns Klint

I samarbejde med Vendsyssel Stenklub.

Ved lektor Claus Heinberg, Roskilde Universitetscenter.

I sommeren 2009 foretog et internationalt team af kridtgeologer (en hollænder, en polak, tre amerikanere og en dansker detaljerede undersøgelser af Cerithium-kalken på Stevns Klint. Cerithiumkalken er det første fossilbærende lag som bliver afsat efter den katastrofe på grænsen mellem Kridttiden og Tertiærtiden, som udryddede en stor del af jorden liv. Selve Katastrofen er markeret af det berømte Fiskeler. Undersøgelserne gik bl.a. på at finde ammoniter i Cerithiumkalken, dvs. skaller af en gruppe af blæksprutter, som vi normalt antager uddøde på K/T grænsen. Spredte fund af ammoniter i Cerithiumkalken, havde dog pirret forskertrangen, så en systematisk undersøgelse blev foretaget. 7 ammoniter blev det til, og et groft sjus siger, at det tager en mand 18 timer at finde en ammonit i Cerithium kalken. Derudover vil foredraget komme ind på de økologiske forhold før og efter katastrofen, dvs. under og over Fiskeleret. Begge steder finder vi en rig fauna af meget små dyr, bl.a muslinger, og det i sig selv er noget af en gåde. Dem rummer Cerithiumkalken mange af, og nogle af dem vil vi se nærmere på.

Tid: 3. maj kl. 18.30-20.30
 Sted: Strandvejen 12-14, lokale 314
 Pris: 95 kr.

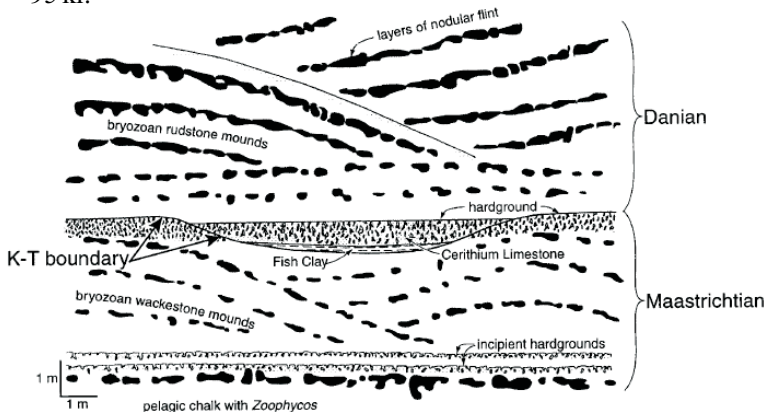

Fig. 2. Schematic stratigraphic section of the Maastrichtian-Danian boundary (= K-T boundary) at Stevns Klint. At the base pelagic coccolith chalk with *Zoophycos* and a sparse benthic fauna, topped by two incipient hardgrounds representing a major sea-level fall. The upper hardground is overlain by low mounds composed of bryozoa-rich chalk wackestone. Then follows the basal Danian Fish Clay which passes gradually upward into the lowermost Danian Cerithium Limestone. The top of the Cerithium Limestone and the intervening crests of the Maastrichtian mounds are truncated by an erosion surface which forms a complex hardground. The hardground is overlain by impressive Lower Danian mounds of bryozoa and echinoderm floatstone and rudstone.

Surylk, F. & Nielsen, J. M. 1999–12–20: The last ammonite? Bulletin of the Geological Society of Denmark, Vol. 46, pp. 115–119. Copenhagen.

Folkeuniversitetet har mange andre kurser og foredrag som kan have interesse for VS-medlemmer. Fx:

Biodiversitet - videnskab, kultur, etik

Lektor, ph.d., dr.scient. Finn Arler, Aalborg Universitet.

3 onsdage 19.00-21.00 (3/3, 10/3, 17/3)

Pris: 295 kr.

Det moderne astronomiske verdensbillede

Cand.scient., ph.d. Peter Jakobsen, ESA European Space Agency.

1 torsdag 19.00-21.00 (14/1)

Pris: 95 kr.

Pladetektonik belyst ved danske strandsten

Seniorforsker, lektor Palle Gravesen.

6 dage 18.00-21.30 (19/4, 26/4, 3/5, 8/5, 10/5, 29/5)

Pris 995 kr.

I kurset indgår foruden undervisning og øvelser 2 heldagsekskursioner

Maleri af den bornholmske kunstner Poul Pava

Videnskaben eller Gud?

Mag.art. Bent Raymond Jørgensen, Danmarks Tekniske Universitet og Syddansk Universitet, lektor Uffe Gråe Jørgensen, Niels Bohr Institutttet, professor Holger Bech-Nielsen, Niels Bohr Institutttet, dr. med. Rasmus Fog.

3 lørdage 10.00-15.00 (6/3, 13/3, 20/3)

Pris: 545 kr.

På denne række er der mulighed for køb af enkeltgange.

Se flere detaljer på www.fuaalborg.dk, hvor du også kan tilmelde dig.

Referater

Tur til Djursland

Den 3. oktober gik turen til Djursland, hvor vi traditionen tro skulle besøge lokaliteter med både spændende fossiler og ditto ledeblokke. Vi mødtes klokken halvti på Gudenå-rastepladsen ved Randers og begav os på minuttet af sted. Vejrudsigten lovede godt nok både masser af vind og regn, så jeg blev noget overrasket over at hele 16 glade stenentusiaster i alle aldre var mødt op. Ude mellem Sangstrup og Karlby klinter parkerede vi bilerne, trak i regntøjet og Tommy fortalte kort om lokaliteten og mulige fund i bryozokalk fra Nedre Danien. Herefter gik vi bevæbnede med hamre og mejsler til angreb på klinterne. Vi var knap kommet i gang før Henrik fremviste dagens første fossil, en stilk fra en sølilje. Da det var min første tur til en klint af bryozokalk fulgte jeg i hælene på nogle af de mere garvede fossiljægere. Strategien gav hurtigt pote, snart havde jeg fundet både stilke fra søliljer og adskillige brachiopoder, hvorefter jeg lærte noget andet, nemlig hvor skrøbelige fossiler af denne type er. Der var lavvande, så de, der havde langskafede gummistøvler, kunne vade forbi den første pynt og videre sydpå langs klinten. Her fandt Tommy hele fire flotte søpindsvin, desværre sad de fast i klinten tre-fire meter over hovedet på ham. Frokosten blev indtaget med flot udsigt over havet og de bølgende sorte flintlag i klinten, som blev dannet langs den oprindelige lagdeling ovenpå bankerne af bryozoser (mosdyr). Derefter blev fundene vist frem: Søliljestilke, brachiopoder, muslinger og pigge fra søpindsvin. Det bedste fund blev gjort af Torben som fandt et helt eksemplar af det regulære søpindsvin, *Tylocidaris Abildgaardii*, som er ledefossil for Nedre Danien.

Derefter kørte vi sydpå til Esby Strand på Helgenæs, en lav kystklint med mange løse blokke. Lokaliteten ligger i et glacialgeologisk brændpunkt, hvor ismasserne fra både N, NØ og SØ har skabt det kuperede terræn og efterladt mange ledeblokke, som kommer til syne på strandene. Vi havde ikke gået mange skridt før den første spændende blok var lokaliseret, en flot grå og sort Larvikit fra Oslofeltet. Efter en time havde vi ikke tilbagelagt mere end nogle få hundrede meter og vi

gjorde omkring og begyndte at slæbe dagens fangst tilbage. Undervejs lærte jeg at genkende rhombeporfyr nummer 1. Til sidst blev fundene vist frem og beundret på en bådebro nær parkeringspladsen. Der var blevet fundet ledeblokke afsat af NØ-isen, eksempelvis kinnediabas, dala-porfyrer og granatamfibolit samt mange blokke afsat af baltisk is, eksempelvis Ålandsblokke, Østersøkvartsporfyrer, Västervik-pletkvartsit og Smålandsporfyrer. Desuden blev der fundet fossilførende løsblokke, bl. a. 3 fine Katholm-blokke, hvoraf den største var ikke mindre end ca. 30x20 cm. På vej tilbage til bilerne blev himlen pludselig mørk efter at have skånet os for regn hele eftermiddagen, og det stod ned i stønger lige som bildørene smækkede og vi rullede nordpå.

Tak til Tommy og Henrik for en god tur.

Christian

Den kambriske eksplosion

Foredrag ved Cand. Scient, palæontolog Michael S. Jensen, den 10. november 2009.

Betegnelsen den kambriske eksplosion henviser til den pludselige opståen af et højt antal nye komplekse dyregrupper for mellem 543 og 530 mio. år siden. Undersøgelser har vist, at der før denne tid kun fandtes meget simple dyregrupper i den såkaldte Ediacara-fauna bl.a. kendt fra Australien.

Det vigtigste fundsted for perioden er Burgess Shale i Canada som Charles D. Walcott fandt for ca. 100 år siden. Her fandt der i kambrium et jordskred sted som bevarede livet i en lille havbugt for eftertiden. Walcott har gennem tiden fundet ca. 60.000 fossiler her, hvoraf mange spektakulære, der har sat grå hår i hovedet på de forskere, der skulle opklare slægtskabsforholdene i de mange dyregrupper. Balka-sandstenene fra Bornholm er af samme alder, men her forstår man betydningen af kornstørrelsen i aflejringerne: ler giver fine fossiler, grov sand giver ingenting. Burgess Shale ligger i dag højt oppe i bjergene i Canada, solidt overvåget, så det er ikke et sted, hvor man samler.

Stephen J. Gould's bog "Wonderful life" om fundene ved Burgess Shale m.v. blev en veritabel bestseller, en sjældenhed indenfor palæontologi.

Senere er der blevet gjort fund af lignende faunaer ved Sirius Passet i Nordgrønland, samt Chengjiang i Kina.

Denne sjove fætter hedder
såmænd **Opabinia**

Vil du have en god, opdateret dansk indføring i emnet kan det anbefales at besøge <http://www.aki.ku.dk/dnf/ÅrsskriftFiler/2005-2007/Vinther%202005-7.pdf>, hvor Jakob Vinther fra Yale University giver sit bidrag.

Der blev vist en del billeder af de mange flotte fund fra den kambriske fauna, samt redegjort for tolkningen af fundene. Et forskningsområde, hvor danske Jakob Vinther er fremme i forreste række.

Michael var også inde på den årelange strid mellem forskerne Conway Morris og Gould. Til sidst i foredraget var der mulighed for at stille spørgsmål. Det er ikke for meget at sige, at vi kom vidt omkring!

Tak til Michael for et rigtigt godt foredrag. Vi håber at kunne gentage succesen en anden gang.

Tage

Sten på bordet

Mandag den 2. november mødtes vi til «Sten på Bordet», en genoplivning af en tidligere aktivitet. Samtidigt var det første gang vi holdt møde i det nye klublokale på Mølholmsvej.

Der var et pænt fremmøde, ca. 25 personer deltog. Mødelokalet blev præsenteret og på bordene blev mange af sommerens fund og arbejder præsenteret. Som noget nyt var der mulighed for at købe nogle af de udstillede effekter. Medlemmerne var på forhånd blevet opfordret til at gennemgå egne hylder og kasser og sponsorere eventuelle dubletter med salg for øjet. Indtægterne fra salget gik ubeskåret til klubkassen. Bl.a. fra Norgesturen var der en del stykker, som blev sat til salg. Salget gik fint og der blev en pæn sum til klubkassen, som vi siger mange tak for.

På hjemmesiden kan du se billeder fra den hyggelige aften med meget stensnak over den medbragte kaffe. Jeg oplevede aftenen som en succes, som efter min opfattelse bør gentages igen næste år. Også ideen med sponsorering og salg af effekter, synes jeg skal gentages.

Poul Erik

Foto-Workshop

Referat fra mødet mandag d. 14. December

Denne dag afholdt vi vort andet møde i foto-workshoppen. Aftenens tema var lys. Bent gav et meget fint oplæg med eksempler på lys og lysets betydning ved fotografering. Bent medbragte også udstyr til kalibrering af pc-skærmen, jeg ved ikke, om det også på pc-skærmen hedder hvidbalancen. Udstyret er nogle censorer, der måler lyset fra skærmen og efterfølgende justerer farverne, så gengivelsen bliver mest mulig naturtro. En del af deltagerne fik kalibreret deres skærm. Bent lovede igen at medbringe udstyret til næste møde

Vi havde også premiere på hjemmeopgaver. På vort første møde vedtog vi, at hver enkelt deltager skulle lave 3-4 næroptagelser af sten med forskellig belysning. Jeg tror, alle havde medbragt nogle eksempler. Billederne blev bedømt og kommenteret med ros og/eller forslag til ændringer. Til denne bedømmelse mangler vi stærkt en projektor, da det er svært, når mange deltagere samtidigt skal se på en skærm fra en bærbar, måske bliver der en gang mulighed for at indkøbe en projektor til foreningen.

Aftenen blev meget hyggelig med meget fotosnak og præsentation af diverse billeder og gode ideer. Næste møde i foto-workshoppen bliver mandag d. 25. januar 2010 på Mølholmsvej. Alle medlemmer er velkommen til at deltage. Temaet på denne aften er udstyr og Bent har igen lovet at bidrage med et oplæg. Aftenens hjemmeopgave er næroptagelser af sten med to lyskilder.

Jeg glæder mig meget til de kommende mødeaftener, jeg fik i hvert fald megen ny viden om lys og muligheder for at anvende belysning ved fotografering.

Poul Erik

Kryolit med jernspat - et af de medbragte eksempler.

Kallberget-porfyr.

Kallbergetporfyr er en strørkornrig kvartsporfyr, som er hjemmehørende i Rörbäcksnäs-området i Dalarna. Den har et karakteristisk udseende med en grundmasse, der i frisk tilstand er rødlig, rødbrun eller brunlig, hvorimod den forvitrede overflade er lys grågul til blegrosa. Blandt strørkornene dominerer 1-5 mm store kalifeldspater med violet til rødlig farve. Kvarts findes i 1-2 mm store, grålige strørkorn, som lettest ses på en forvitret overflade. Mørke mineraler er sparsomme og består af biotit, hornblende og epidot. Enkelte gullige krystaller af titanit kan ses på friske brudflader, og er karakteristisk for bjergarten.

Kallbergetporfyr er ofte stribet - nærmest ignimbritagtig.

Bjergarten er ikke beskrevet af Per Smed, men derimod af Hjelmqvist, Hesemann, Zandstra og Rudolph.

Flere typer af Kallbergetporfyr kan ses på foreningens nye hjemmeside: www.vend-sysselstenklub.dk

Man behøver ikke at være ekspert for at konstatere, at de ser forskellige ud!

Hajtænder

Hajer er bruskfisk, det er derfor oftest kun tænderne, der bevares som fossiler. Til gengæld er hajtænder udbredt overalt i fossilførende nyere lag. Lokalt kan de være talrige, for hajer har en stor produktion af tænder gennem deres levetid. Billedet viser lidt af den store variation, der findes indenfor hajtænder. Hajtanden består af en rod med en hovedtand, desuden kan der være en eller flere sidetænder tilstede. Det er blandt disse elementer man skal finde de karakterer, der kan adskille de enkelte hajarter fra hinanden. Nogle har lange slanke hovedtænder, med eller uden sribet overflade på den ene side, andre kan have kraftige, brede hovedtænder. Roden varierer ligeledes som det ses på fotoet. Form og antal af sidetænder er også vigtige. Som det ses på fotoet kan roden og dermed eventuelle sidetænder mangle, hvilket kan umuliggøre artsbestemmelsen.

Hajtanden øverst til venstre er fra lergraven ved Hinge. Der er tale om *Xiphodolamia ensis*, en makrelhaj. Kan kendes på den kraftige hovedtand og den hestehovformede rod. Nederst til venstre en tand fra Trelde Næs, formentlig *Cretolamna appendiculata*, beslægtet med den nulevende sildehaj. Kendes på den saddelformede rod og de kraftige 3-kantede sidetænder. Tandens øverst i midten er fra skrivekridtet ved Ellidshøj. Der er formentlig tale om en tand fra *Carcharias gracilis*, en sandhaj. Kendes især på de 2 sidetænder og den flade rod. Sandhajer har ellers oftest lange og slanke tænder, men tænderne varierer en del i forhold til, hvor i munden de er placerede. Tænderne længst til højre er fra Fakse Kalkbrud. Roden mangler og artsbestemmelsen er derfor vanskelig. Der er formentlig tale om tænder fra sandhajer og hajer beslægtede med sildehajer (*Cretolamna*).

Udstilling

Vendsyssel Stenklub har igen været ude at ”lufte” lidt sten. I oktober og november måned har, udstillingen som tidligere på året kunne ses på biblioteket i Vodskov, været sat op på biblioteket i Hals.

Denne gang var det Marianne Jensen fra biblioteket i Hals som, fra en kollega, havde hørt om udstillingen. Tilbagemeldingerne herfra, siger at der også her har været stor interesse for de udstillede ting.

Vendsyssel Stenklubs bestyrelse

Formand	Tommy Hatting Sørensen Tlf: 98 39 20 84 E-mail: tommy.h.sorensen@mail.dk	Gerdavej 1, 9520 Skørping
Næstformand	Erik Arentsen Tlf: 24 40 91 27	Vangs allé 6, 1 th 9000 Aalborg
Kasserer	Poul Erik Friis Tlf: 98 96 34 31 E-mail: pef@nordfiber.dk	Ugiltvej 758 9800 Hjørring
Sekretær	Susanne Schmidt Tlf: 98 18 53 66 E-mail: sschm@daks.dk	Revlingebakken 40 9000 Aalborg
Redaktør/ Webmaster	Sven Madsen Tlf: 98 39 30 66 E-mail: sm@dadlnet.dk	Stentofte 62 9520 Skørping
Bestyrelsesmedlem	Allan Andersen Tlf: 51 22 07 05 E-mail: aljo@privat.dk	Åkandevej 23 9800 Hjørring
Bestyrelsesmedlem	Henrik Arildskov Tlf: 96 78 11 87 E-mail: rejseholdet@privat.dk	Ilbjergervej 25 9800 Hjørring
Bestyrelsesmedlem	Tage Burholt Tlf: 96 78 40 41 E-mail: tabur@aal.mim.dk	Tårsvej 338 9870 Sindal

Vendsyssel Stenklubs hjemmeside:

www.vendsysselstenklub.dk

2009-kontingent i Vendsyssel Stenklub

Enkeltperson.....	180 kr.	Par.....	270 kr.
Pensionist.....	120 kr.	Pensionistpar.....	180 kr.
Studerende.....	120 kr.	Unge under 18 år.....	120 kr.

Medlemsliste kan rekvireres hos foreningens kasserer.
Andre stenklubbers medlemsblade bedes sendt til redaktøren af Stendyngen.

Billedsiden

Djursland

Sten på Bordet

Juleafslutning

